Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care di

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 94. Brașovŭ, Vinerĭ, 30 Aprilie (12 Maĭ) 1893.

Brașovŭ, 29 Aprilie v.

De câteva lunĭ se totŭ vorbesce de nemulțămirea magnațilorŭ cu politica bisericéscă a cabinetului Weckerle și se pune în vedere o acțiune energică opozițională a lorŭ în contra nouei direcțiunĭ liberale.

In urma acésta s'a lățitŭ credința, că camera magnaților va fi stânca, de care se va sdrobi noua programă bisericéscă a guvernului. Ómenĭ pățițĭ însĕ susțineau, că vitejia magnațilorŭ nu va fi tocmai de spăriatŭ și că acțiunea lorŭ, în casulŭ celŭ mai nefavorabilŭ pentru guvernŭ, ilŭ va sili pe acesta la unŭ compromisŭ, care ar consta în adoptarea legei pentru matriculele civile în schimbulŭ amânărei cestiunei introducerei căsĕtoriei civile obligătóre.

După avêntulŭ, ce și l-au luatŭ magnații ungurĭ în ședința de alaltăerĭ, în care s'a începutŭ desbaterea asupra bugetului, amŭ puté crede însĕ, că de astă-dată în adevĕrŭ nu e glumă cu oposiția lorŭ, ba că ar fi chiar fórte dispușĭ de-a zădărnici întregŭ programulŭ așa disŭ liberalŭ alŭ guvernului.

Unŭ grupŭ mare de magnațĭ se declarară pentru unŭ proiectŭ de resoluțiune, prin care sĕ refuse guvernului încuviințarea bugetului, din causă, că n'au încredere în direcțiunea politicei lui bisericescĭ. Nu scimŭ încă ce resultatŭ a avutŭ ședința de ierĭ, dér vedemŭ, că deja discusiunea de Marțĭ a produsŭ mare turburare în tabăra guvernamentală și în sinulŭ oposițiunei, care pretinde a fi în principiu pentru „direcția liberală".

Purtătorii așa poreclitei opiniunĭ publice a țĕrii suntŭ fórte neliniștițĭ în fața amenințărei magnațilorŭ, că se vorŭ opune pe față planurilorŭ de reformă ale cabinetului Weckerle.

In criticele lorŭ asupra pornirei oposiționale a magnațilorŭ, foile oficióse și neoficióse ale multŭ deochiatului liberalismŭ maghiarŭ se punŭ pe terenulŭ amenințărilorŭ.

Organulŭ stângei estreme „Egyetertes" le aduce aminte magnațilorŭ cuvintele lui Kossuth: „Cu voi, décă se póte, fără voi și în contra vóstră, décă este trebuință". Ér Corĕspondența oficiósă de Pesta le pune în vedere, că décă s'ar face oposiția brucsă din partea-le, s'ar puté sĕ se inițieze o nouă reformă a camerei magnațilorŭ, prin care sĕ se întroducă și mai multe elemente democratice într'însa, decâtŭ cum s'a întêmplatŭ la ultima ei reformare sub regimulŭ Tisza.

Vomŭ vedé în curêndŭ, care este adevĕrata valóre a vitejiei unora și altora.

Sĕ sĕrbămŭ dilele nóstre marĭ!

Brașovŭ, 29 Aprilie v.

Dilele marĭ în istoria vieții popórĕlorŭ se serbézá pretutindenĭ la națiunile culte. In ele suntŭ apoteosate marile principii, ce-au datŭ nascere epocelorŭ de redeșteptare și regenerare națională.

O astfelŭ de di epocală în istoria nóstră națională, este diua de 3 (15) Maiu 1848.

Care inimă românéscă nu se simte cuprinsă de farmeculŭ sfântŭ alŭ entusiasmului naționalŭ, când se gândesce la diua măreță de 3 (15) Maiu 1848? Care sufletŭ înfăpăiatŭ de binele și fericirea nemului sĕu nu se înalță în sferele luminate ale idealului libertății și neatêrnării, când gândulŭ lui sbóră la diua, în care poporulŭ românŭ dintre Tisa și Carpațĭ, sătulŭ de jugŭ, c'unŭ glasŭ puternicŭ a mărturisitŭ pe Câmpulŭ Libertății din Blașiu principiulŭ vecĭnicŭ trăitorŭ alŭ desrobirii, alŭ egalității și libertății?

Buciumulŭ sfântŭ alŭ libertății sună. Românii se trediră din somnulŭ celŭ de mórte — și alergară la marea și memorabila adunare națională, ca împreună sfătuindu-se, împreună lucrândŭ și stăruindŭ sĕ afle calea mântuirei naționale.

Negura întunerecului s'a spartŭ atuncĭ de lumina sórelui reînvierii consciinței naționale, lanțurile iobăgiei s'au sfărimatŭ de mâna puternică a geniului dreptății, și aureola egalei îndreptățirĭ a apărutŭ de-odată pe cerulŭ înseninatŭ alŭ poporului românŭ.

Diua de 3 (15) Maiu este dér pentru noi Românii vestitórea de gloriă și de lumină, vestitórea l i b e r t ă ț i i n a ț i o n a l e. „Christos a înviatŭ! Libertatea a înviatŭ!" strigau tribunii poporului. „Adevĕratŭ că a înviatŭ!" rĕspundeau mii de glasurĭ. In acea di mare și sfântă o națiune de trei milióne de suflete, din vécurĭ apăsată și schinguită, s'a regăsitŭ și s'a declaratŭ liberă și de sine stătătóre, despropăndŭ din negurile trecutului mărețe tradițiunĭ de gloriă.

Nefericitŭ acelŭ sufletŭ românŭ, care nu se scie însufleți de memoria acestei dile marĭ, dér și mai nefericitŭ acela, care dând'o uitării, dórme în moleșire și desprețuesce însemnătatea actului de pe Câmpulŭ Libertății!

Concetățenii noștri maghiarĭ serbézá în totŭ anulŭ cu multă însuflețire diua de 15 Martie 1848.

Credincioșĭ urmașĭ ai martirilorŭ, carĭ și-au jertfitŭ viață și avere pentru desrobirea poporului românŭ, sĕ serbămŭ și noi diua de 3 (15) Maiu 1848. Sĕ o serbămŭ cu vrednicia și cu seriositatea ce-o pretinde gréua epocă, în care trăimŭ, dedicândŭ câteva momente din viéța nóstră sufletéscă memoriei unui trecutŭ plinŭ de abnegațiune și de sacrificii. Urele și patimile sĕ dispară dintre noi, și unde doi séu trei vomŭ fi adunațĭ la unŭ locŭ, sĕ ne plecămŭ genunchii și sĕ rostimŭ rugăciune fierbinte cătră Dumnedeulŭ popórelorŭ pentru cei ce au muritŭ mórte de eroi și pentru ca sĕ ne ajute sĕ vedemŭ, cum au doritŭ și au cerutŭ Românii la 1848, — sĕ vedemŭ națiunea nóstră aședată în drepturile sale, ca individualitate națională de sine stătătóre și egalŭ îndreptățită cu celelalte națiunĭ ale acestui statŭ.

---

† George Barițiu

Lăsămŭ sĕ urmeze adĭ partea din urmă a vorbirei părintelui Dr. Augustinŭ B u n e a, ținută la înmormêntare:

Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului românŭ în parte mare este opera lui. Elŭ a lucratŭ statutele ei în anulŭ 1860. Elŭ a servit'o cu abnegațiune și zelŭ admirabilŭ în calitate de secretarŭ, de redactorŭ și de președinte pururea însuflețitŭ pentru scopulŭ ei sublimŭ și décă astădĭ vedemŭ Asociațiunea organisată într'unŭ corpŭ moralŭ, bine închegatŭ, décă astădĭ privimŭ cu mândriă la institutulŭ superiorŭ de fetițe, care este o podóbă a Sibiiului și a nemului românescŭ, décă astădĭ femeia română a începutŭ a fi unŭ factorŭ puternicŭ în viața nóstră culturală, națională și chiar și politică: unŭ sentimentŭ de adêncă gratitudine se stîrnesce în pepturile nóstre față de președintele Asociațiunii Transilvane, care și întru adêncile sale bĕtrânețe diua nóptea se jertfia pentru educațiunea viitórelorŭ mame române, a acestorŭ odrasle fragede, între carĭ petrecea mai bucurosŭ ca orĭ unde luminându-le, învĕțându-le, îndemnându-le la virtute, și aprindêndŭ într'însele foculŭ sacru alŭ românismului.

Dér ce mișcare culturală s'a pornitŭ în cei cincĭ decĭ de anĭ din urmă, la care sĕ nu vedemŭ pe Barițiu lucrândŭ cu totŭ zelulŭ, de care este capabilă o inimă românéscă? Décă ne întórcemŭ privirea spre Blașiu, ilŭ întêmpinămŭ pe Barițiu mai în totŭ anulŭ în consiliulŭ de direcțiune alŭ Fundațiunii Șuluțiane, care între altele are și menirea frumósă de a ridica pentru Românii transilvănenĭ o academiă de drepturĭ, și toțĭ sciu, că la creațiunile culturale ale marelui Archiereu Vancea sfaturile lui Barițiu au fostŭ totdéuna cu bucurie primite. Décă trecemŭ munții și ne oprimŭ în capitala României, care este astădĭ centrul culturei românescĭ, vedemŭ, că nicĭ acolo nu lipsesce persóna indispensabilă a eruditului scriitorŭ. Academia română, acéstă corporațiune înaltă a sciinței românescĭ, acestŭ simbolŭ sublimŭ alŭ unității nóstre culturale, și-a începutŭ viéța la an. 1866 cu conlucrarea neprețuită a lui Barițiu, care până în diua de astădĭ a ilustrat'o cu atâta splendóre, încâtŭ ea s'a simțitŭ fericită a-lŭ alege mai pe urmă pe dênsulŭ de președinte și a-lŭ încungiura cu atâtea semne de iubire, stimă și venerațiune, câtŭ nu a mai întêmpinată până astădĭ altŭ bărbatŭ devotatŭ culturei nóstre naționale.

Sĕ aruncămŭ însĕ, triștĭ ascultătorĭ, o privire fugitivă și asupra scriitorului.

Ca toțĭ scriitorĭ adevĕrațĭ și marĭ, carĭ au civilisatŭ, ér nu au stricatŭ omenimea, Barițiu încă a urmăritŭ numai unŭ scopŭ sfântŭ, scopulŭ de a rĕspândi adevĕrulŭ, binele și frumosulŭ. Idealulŭ acesta ilŭ întimpinămŭ în tóte scrierile și este esprimatŭ cu terminĭ marcanțĭ în „Fóia pentru minte, inimă și literatură" întemeiată de dênsulŭ la anulŭ 1838, va sĕ dică într'unŭ timpŭ, când nimenea nu cugeta, că o astfelŭ de lucrare se póte începe și susține la Românii de dincóce de Carpațĭ. Elŭ a voitŭ sĕ cultive mintea Românului prin rĕspândirea adevĕrului, fără de care națiunile nu se potŭ face marĭ, inima lui prin predicarea binelui moralŭ, fără de care nicĭ o națiune nu póte trăi, și literatura lui prin sădirea frumosului, fără de care nicĭ o națiune nu va fi stimată în concertulŭ popórelorŭ civilisate. De-odată cu acestŭ scopŭ sfântŭ voia sĕ ajungă încă și unŭ altŭ scopŭ nu mai puținŭ importantŭ: cultura limbei românescĭ. Limba acésta armoniósă, pe care strămoșii noștri ne-au lăsat'o moștenire ca pe o comóră prețiósă, ce trebue sĕ tréca din némŭ în némŭ până la sfêrșitulŭ vécurilorŭ; limba acésta, în care a trăitŭ națiunea română și este fortăréța ei cea mai puternică, pe care nicĭ hordele barbare, nicĭ instituțiunile slovenescĭ în biserică și statŭ, nicĭ violenia fanarioțilorŭ, nicĭ loviturile cele mai crâncene ale stăpânitorilorŭ de totŭ soiulŭ din jumĕtatea din urmă a vécului acestuia, nu au putut'o sdrobi și ocupa: — limba acésta începuse a fi fórte desprețuită pe la anii 1830, deși numai cu puținŭ mai înainte o făcuseră atâtŭ de glorióşă scrierile marilorŭ apostolĭ ai Românismului: Șincai, Maiorŭ și Clainŭ. A trebuitŭ sĕ vină Barițiu, ca sĕ-i câștige érășĭ véda și sĕ o facă iubită și prețuită de Românii aceia, carĭ educațĭ fiindŭ în scóle străine, abia o mai sciau vorbi. Noi, carĭ vedemŭ astădĭ avêntulŭ puternicŭ, ce l'a luatŭ limba și literatura românéscă, nicĭ nu putemŭ prețui după meritŭ începutulŭ făcutŭ de George Barițiu, și cu atâtŭ mai puținŭ ilŭ vorŭ pute prețui fiĭ și nepoții noștri. Dér décă va ajuta Dumnedeu — despre ce nu ne îndoimŭ nicĭ unŭ momentŭ, — ca edificiulŭ culturei nóstre naționale sĕ se ridice până la înălțimea, ce o contemplămŭ în visurile nóstre cele mai frumóse, atuncĭ urmașii noștri sĕ-șĭ aducă aminte, câtŭ de multe suntŭ petrile, ce zacŭ adêncŭ în pămêntŭ și ce tarĭ trebue se fiă fundamentele, pe carĭ se radimă acelŭ edificiu grandiosŭ, și atuncĭ sĕ binecuvinte țĕrîna, ce acopere osĕmintele lui Barițiu și ale înaintașilorŭ lui.

Trecemŭ peste disertațiunile și tractatele istorice publicate da George Barițiu în Analele Academiei române, și peste numĕrósele documente adunate și tipărite de dênsulŭ în „Transilvania" și în „Observatoriulŭ", amêndouĕ redigeate de dênsulŭ, și ne oprimŭ înaintea monumentului, căruia lucrările amintite i-au servitŭ numai de basă, și care i-au încununatŭ tótă activitatea literară. Monumentulŭ acesta pórtă titlulŭ modestŭ: „Părțĭ alese din istoria Transilvaniei pe 200 anĭ din urmă". O comóră de simțirĭ și virtuțĭ marĭ și nobile este ascunsă în acéstă carte modestă: iubire înfăpă-